МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра мовної та загальнотеоретичної підготовки

К. І. Гейченко, С. А. Гнатенко

ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ ЛІКАРЯ

ПІДРУЧНИК

для іноземних здобувачів закладів вищої освіти

спеціальності «Медицина»

Запоріжжя

2026

УДК 81'276:61(075.8)
Г29

Затверджено на засіданні Вченої ради ЗДМФУ
(протокол № від 2026 р.)
та рекомендовано для використання в освітньому процесі

Автори:

К. І. Гейченко *– доцент кафедри мовної та загальнотеоретичної підготовки;*

С. А. Гнатенко *– старший викладач кафедри мовної та загальнотеоретичної підготовки.*

Рецензенти:

Н.П. Литвиненко – доктор філологічних наук, професор, завідувачка кафедри мовної підготовки Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця.

Т. В. Філат – доктор філологічних наук, професор, завідувачка кафедри мовної підготовки та гуманітарних наук Дніпровського державного медичного університету.

Г29 **Гейченко К. І.**
Основи професійного спілкування лікаря: підручник для іноземних здобувачів закладів вищої освіти спеціальності «Медицина» / К. І. Гейченко, С. А. Гнатенко. – Запоріжжя : [ЗДМФУ], 2026. – 257 с.

Підручник адресовано іноземним студентам-медикам курсів медичного вишу, інтернам, аспірантам та слухачам медичних курсів.

Матеріали підручника представлено з урахуванням комунікативних потреб іноземних студентів в умовах професійного спілкування.

Метою підручника є формування у студентів комунікативних навичок і вмінь, необхідних для здійснення навчально-професійного спілкування в діалозі лікар – пацієнт.

.

УДК 81'276:61(075.8)
©Гейченко К.І., Гнатенко С.А., 2026
©Запорізький державний медико-фармацевтичний університет, 2026

ЗМІСТ

РОЗДІЛ І. РОЗПИТУВАННЯ ПАЦІЄНТІВ ІЗ ЗАХВОРЮВАННЯМИ ОРГАНІВ ДИХАЛЬНОЇСИСТЕМИ

Тема 1.Система органів дихання…….. 5

Тема 2. Симптоми захворювань органів дихання……..… 13

Тема 3. Скарги пацієнтів із захворюваннями органів дихання…… 27

РОЗДІЛ ІІ. РОЗПИТУВАННЯ ПАЦІЄНТІВ ІЗ ЗАХВОРЮВАННЯМИ ОРГАНІВ СЕРЦЕВО- СУДИННОЇ СИСТЕМИ

Тема 4. Серцево-судинна система ……. 45

Тема 5. Симптоми захворювань серцево-судинної системи, скарги хворого…… 57

Тема 6. Характер болю у пацієнта із серцево-судинними захворюваннями. Інтенсивність болю…… 64

Тема 7. Локалізація болю. Іррадіація болю…… 68

Тема 8. Умови появи, частота тривалість серцевого болю……... 78

Тема 9. Супровідні симптоми. Чинники, що приносять полегшення… 84

Тема 10. Серцебиття……. 91

Тема 11. Задишка…….. 78

Тема 12. Задуха……. 82

Тема 13. Набряки……..… 88

Тема 14. Кашель і кровохаркання…… 92

Тема 15. Головний біль…… 96

РОЗДІЛ ІІІ. РОЗПИТУВАННЯ ПАЦІЄНТІВ ІЗ ЗАХВОРЮВАННЯМИ ОРГАНІВ ТРАВНОЇ СИСТЕМИ 107

Тема 16.Симптоми захворювань органів травної системи. скарги хворого. Характер, інтенсивність болю. Локалізація, іррадіація болю. Тривалість і частота болю……..… 108

Тема 17. Залежність болю від вживання їжі (від часу вживання їжі, якості, кількості їжі, режиму харчування). Сезонність болів…… 117
Тема 18. Сухість у роті. Утруднене ковтання. Слинотеча. Ненормальний смак у роті. Апетит…….. 127
Тема 19. Печія. Відрижка……. 132
Тема 20. Нудота. Блювання……. 137
Тема 21. Розпитування хворих із симптомами захворювань кишечника про основні скарги…… 147
РОЗДІЛ IV. РОЗПИТУВАННЯ ПАЦІЄНТІВ ІЗ ЗАХВОРЮВАННЯМИ ОРГАНІВ СЕЧОВИДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ 156
Тема 22. Симптоми захворювань органів сечовидільної системи. Скарги хворого. Характер, інтенсивність болю. Локалізація, іррадіація болю……. 157
Тема 23. Сечовиділення……. 166
Тема 24. Набряки. Головний біль. Задишка…… 174
Тема 25. Загальні скарги…… 181
Тема 26. Причини захворювань органів сечовидільної системи. Зв'язок з раніше перенесеними захворюваннями…….. 187
СЛОВНИК…… 199
ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ ІЗ СИСТЕМ…… 212
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА……. 255

РОЗДІЛ І

РОЗПИТУВАННЯ ПАЦІЄНТІВ ІЗ ЗАХВОРЮВАННЯМИ ОРГАНІВ ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМИ

При спілкуванні з пацієнтом ви повинні **вміти** розпитати про його стан, симптоми захворювання і скарги.

Після вивчення матеріалу розділа ви **оволодієте навичками** ведення професійного діалогу.

https://uahistory.co/pidruchniki/zadoroz 1

СИСТЕМА ОРГАНІВ ДИХАННЯ

На цьому занятті ви познайомитесь:

- з базовою лексикою до теми «Система органів дихання», навчитесь використовувати її в мовленні;
- прочитаєте тексти про дихальну систему людини.

Вивчивши матеріал теми, ви зможете:

- розповісти й розпитати про систему органів дихання людини.

Граматика

- вираження кваліфікації предмета / явища за складом;
- співвідношення частини і цілого;
- вираження пасивної дії;
- вираження місцезнаходження предмета;
- словотвір.

Тексти

«Дихальна система».
«Легені».

Рекомендована література

Основна

1. Українська мова (за професійним спрямуванням: Охорона здоров'я. Медицина) : підруч. для студ. вищ. навч. закл. МОЗ України / С. М. Луцак [та ін.] ; за ред. О. Д. Луцак ; рец.: В. В. Грещук, М. М. Шимчишин. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Київ : Медицина, 2025. - 351 с.

2. Українська мова як іноземна. Комплексний лексико-комунікативний практикум з професійного спілкування «Лікар-пацієнт» для самостійної роботи іноземних студентів ІІІ курсу спеціальність 222 «Медицина» (українська та англійська мови навчання). К. І. Гейченко. – Запоріжжя: [ЗДМФУ], 2025. – 87 с.

3. Силка А. А. Українська мова для студентів-іноземців медичного профілю (з англійською мовою навчання) : навч. посіб. / А. А. Силка ; пер. англ. А. В. Силки. - Суми : Унів. кн., 2025. - 132 с.

4. Професійна комунікація. Протоколи спілкування «лікар –пацієнт» : навч. посіб. / О. П. Рогачевський, Є. В. Опря, Ю. Є. Белозерцева-Баранова [та ін.] ; за ред. проф. В. Г. Марічереда. – Одеса : Олді+, 2024. – 150 с.

5. Рагріна Ж.М., Репетун А.К. Мультимедійний підручник з аудіювання для студентів ІІ курсу спеціальності 222 «Медицина» (українська мова навчання). – Запоріжжя, ЗДМФУ, 2024. – 218 с.

6. Кравченко Ю.В., Гнатенко С.А. Українська мова як іноземна. Основи академічного письма: практикум для студентів-іноземних громадян ІІІ курсу спеціальності 222 «Медицина» (українська мова навчання). – Запоріжжя: [ЗДМФУ], 2024. – 150 с.

7. Кравченко Ю.В., Гнатенко С.А. Українська мова як іноземна. Комунікативний мінімум професійного спілкування : практикум для студентів - іноземних громадян ІІІ курсу спеціальності 222 «Медицина» вищих медичних закладів освіти. – Запоріжжя: [ЗДМФУ], 2025. – 158 с.

Додаткова

1. Гейченко К.І. Навчання професійного спілкування «Лікар – хворий» : навч. посіб. для іноземних студентів медичного вузу, що навчаються англійською мовою II – III курси / К.І.Гейченко, Л.М.Сенік, Н.О.Коновальчук. – Запоріжжя : [ЗДМУ], 2018. – 222 с.

2. Українська мова як іноземна: навчальний посібник / Т.О.Дегтярьова, Г.В.Дядченко, О.М.Скварча. – Суми : Сумський державний університет, 2020. – 138 с.

3. Інфекційні хвороби у дітей [підручник] / за ред. Крамарєва С.О. // Коклюш [Електронний ресурс]. – URL: http://surl.li/hfwlga

4. Історія медицини: курс лекцій для магістрів 1-3 курсів медичних факультетів денної форми навчання галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальностей 221 «Стоматологія», 222 «Медицина», 228 «Педіатрія» / уклад. І. Г. Утюж, М. О. Мегрелішвілі. – Запоріжжя, ЗДМУ, 2021. – 132 с.

5. Риков О. А. Дитячі інфекції – вітрянка, свинка, краснуха, коклюш, скарлатина та кір [Електронний ресурс]. – URL: http://surl.li/mrxpzx

6. Мацко О.О., Стратійчук Н.С., Ткаченко Л.А. Навчальний посібник з української мови: Основи фахового мовлення: лікар і пацієнт для студентів-іноземців медичних вишів. – Вінниця, ВНМУ ім. М.І.Пирогова, 2014. – 63 с. – URL: http://surl.li/iwuor

10. Риков О. А. Дитячі інфекції – вітрянка, свинка, краснуха, коклюш, скарлатина та кір [Електронний ресурс]. – URL: http://surl.li/mrxpzx

11. Кравченко Ю.В., Гнатенко С.А. Методичні рекомендації для викладачів до проведення практичних занять з дисципліни «Українська мова як іноземна» студентам-іноземним громадянам III курсу спеціальності 222 «Медицина» Розділ I «Професійне спілкування» ЗБ 3 «Моделювання діалогу-розпитування пацієнта» до тем 1-4. – Запоріжжя, ЗДМФУ, 2024. – 50 с.